

KAAS & BROOD

No 53

redaktieadres: Lomanstraat 96⁺ - Amsterdam.

Nog even volhouden, en wij hebben met Kaas & Brood het aantal jaren dat deze eeuw oud is ingehaald.

Dan zal er wel feest komen.

Maar dan is ook de reden van bestaan voor Kaas & Brood weggevallen, want één nummer per jaar is te weinig, dat voelt zelfs de redaktie aan.

Hoi! drie-en-vijftig is een primegetal. Hoi!

Het aantal pagina's van deze keer is het aantal redaktieleden maal het aantal vellen (primegetal!) waaruit Kaas & Brood gevouwen is; Hoi! Allemaal redenen om nog even vol te houden.

Dit is nou toch echt geen redaktioneel meer.

Hoi!

de redaktie: Toya van den Bergh

Peter M. Timmermans

Marcel P.R. van den

Broecke

Joost H.J. van Leeuwen

"Men vervalt in herhalingen" -

Nescio.

Ergens moet een houvast zijn. Immers, de overtuiging dat dit alles zijn heeft is weliswaar zelden aanwezig - wellicht zou in dat geval de realiteit juist verloren gaan -, maar soms zijn we even doordrongen van een doelgerichtheid, die dus wel zal moeten bestaan. Daarmee is het probleem niet opgelost; de vraag is waar dit doel ophoudt ideaal te zijn en zichzelf gaat verloochenen. Een -bijna - retorische vraag, waardoor de interesse en de angst verschoven worden naar onbelangrijke details.

Het is merkwaardig dat juist deze dag, die al te vroeg in haar regen was verdronken, die hoogtepunten deed schitteren als was het werkelijk zomer en augustus, Anno Domini negentienhonderd-en-twee-en-zestig.

Wij begonnen met een uur te laat, en veel te vroeg op te staan, we wasten ons huiverend en vergaten rancuneus het scheren. Er was nog wat bier en in mijn veldfles had ik nog een beetje cognac; de bomen drupten troosteloos, de wind woei met enthousiasme de klanke kleren tegen onze verkleumde lichamen. Het brood was klef, maar de thee zoet, en warm en weldadig.

Het was vrijdagmorgen. De meesten van ons hadden negen of meer uur geslapen, voor het eerst sinds lange tijd. Tegen half tien was mijn veldvles leeg en ik allang niet meer koud, maar wel nog lusteloos en indolent. Toch regende het niet langer, hoewel de wielsporen vol water stonden en onze voeten sopten in de harde schoenen.

Wanneer wij een tweehonderd meter ten zuiden van het kamp de struiken opzijduwden, was er de eerste momenten een leegte en even later een schitterend uitzicht over het land aan de overzijde van de Rijn, die diep beneden ons in moeizame bochten zijn giftig water tussen de kribben doorstuwde. Meer dan een eindeloos grijs waas was er vandaag niet waar te nemen; wij waren vervuld van een sombere verhevenheid, een gevoel van troosteloze bodemloosheid, alsof wij jaren hier hadden gestaan, alsof dit panorama, waarin we onszelf herkenden in welk aspect dan ook, nu ons terugstootte en zich afsloot in een isolement dat ongenaakbaar was. Helder van geest in die eenzaamheid vroeg ik me af of dit het had moeten zijn; een gedwongen,

maar zorgeloze vakantie; voor eten en ontspanning werd gezorgd en 'de vijand' is nog altijd **fictief**- misschien is deze juichkreet wel de enige rechtvaardiging van de angst.

Vijf dagen of minder waren nodig om de Grebbeberg te nemen, De vijand leed byzonder grote verliezen, er vielen waarschijnlijk ook wel Nederlanders op dit veld van eer, de strategisch zo sterke berg. Dit was de vijfde dag, wij moesten wel verdwijnen; dat niet uit pieteit. De veilige beslotenheid van Harer Majesteits Leger te Velde beknot de problemen tot wereldomvattende zaken als eten, drank, kou en vermoeidheid, de wereld kan in vuur en vlam komen te staan, hier wordt dat niet gesignaleerd.

Daarom ook konden wij nog lachen en zingen, dicht opeengepakt als wij daar stonden omdat het weer was gaan regenen. Later was er de zon en stonden we verbaasd en lachend te kijken naar al die kerels, die vanonder de bomen tevoorschijn waren gekomen en nu zomaar behaaglijk wat stonden te dampen. Was het maar een wens of was het werkelijkheid?

Had het bivak zich zo traag voortgesleept, alleen maar om deze climax te bereiken: een wegijlende mist over de lage landen, een schitterende rivier en hoog daarbovenuit deze grijnzende koppen boven een meer van damp?

Wij zongen nog meer, die dag. In de truck, want we hoefden niet langs het monument dat we daar hadden zien staan, wit en sereen, en dat zijn geen synoniemen. We waren er langs gekomen, hard lopend, het geweer in de handen, met voor en achter ons de droge knallen van losse flodders. De helm zakte voor de ogen, toen we hijgend opkeken was rechts weer bos en links een pasgemaaid stoppelveld, droog en stoppelig. Wij kijken niet om. En nauwelijks naar opzij, hoewel het vuren aanhoudt. Om Rhenen plat te leggen was zwaarder munitie nodig, nu is het weer opgebouwd, een vriendelijk, rustig stadje dat zich heeft hersteld tenslotte; binnen de bebouwde kom mag niet worden geschoten en de mensen zeggen bezorgd: "Loop niet te hard, Jan, maak je niet moe."

Ook zongen wij onder de douche, vierstemmig en heel vals. Merkwaardig idee, twaalf naakte kerels, zingend na een bivak op de Grebbeberg. 's Avonds, in bed, hoorde ik vanuit de aangrenzende kamer Rachmaninoff's tweede pianoconcert, het was goed inslapen zo, en niet langer op de koude grond. Om half elf gaat het licht uit en wordt er gesproken over E.E.G. en

kernproeven. De wereld is weer zeer nabij, morgen wapenin-
spectie. De oefening is geslaagd en mag zinnig heten; er wordt
geen commentaar geleverd, men heeft zo zijn eigen gedachten,
voor het eerst sinds lange tijd. En dat zal het wel zijn.

P.M.T.

ieder woord een dam tegen de stilte
zo bouwden wij een gesprek
moeizaam als klei
de zon klom hoog en warm naar de kille
het verlangen naar een lach
of een zee op zaterdag

N.B.

Ovogenese

De olifant kijkt stomverbaasd
naar zijn ei .
wentelt het twee of drie keer rond
lijkt wat onbegrijpend
en vraagt zijn zuster het
onder een boom te leggen
in afwachting van een dokter
die zonder veel rekenarijen
loom, en ouder dan hij
de toestan' uit zal leggen.
En ja, deze komt na
drie of vier dagen om
te konstateren
-maar een moeite dat
het kostte, liters zweet-
dat het ovogenese heet
en de ontdekking er van in/tweeërlei opzichten van belang is
le voor de wetenschap
dat is hijzelf, begrijp wel, hij
zag het voor het eerst
2e voor dit gedicht
(of verhaal
dat weet je nooit tegenwoordig)

niet dat het ook maar in
enig opzicht van belang is
dat dit geschreven wordt
maar dat kun je wel van
zoveel gedichten -of proza - zeggen. Al lang verschijnt
bundel

op bundel

roman op roman, zonder dat je kunt zeggen dat de uitgever nu
direkt gedreven wordt door het idee dat de inhoud noodzakelijk
openbaar gemaakt móét worden. Waarom probeert u niet eens iets
van uzelf te publiceren. Ze zeggen dat niets zaliger is dan
zinnen die je - Mijn God, wat een opendeuringetrap. Geloof ik
daar nu zelf in,

zij er niet steeds dingen die
nog niet gezegd zijn
die wel gezegd dienen te worden
worden er niet zo nu en dan
kostbare eieren gelegd
maar wie dan de maker
zelf schat inhoud etc. naar
waarde
wie dan ikzelf.

J.H.

Ik kan niet zeggen dat we zenuwachtig waren. Oh God, nee. Maar wiens kop staat er naar om twee dagen voor het schriftelijk toneel te spelen. Er waren vijf groepen in totaal, wij waren de laatste vóór de pauze. De derde. Wij hadden terwijl de tweede groep bezig was een fles wijn gegapt uit de bar toen er juist even niemand was, en hadden die snel verwerkt, met z'n drieën: de meisjes van het koor zaten rustig in hun dameskleedkamer te wachten op onze beurt. Wij liepen als halfgoden te zweven in ons bezopen pakje van een geverfde deken diagonaalsgewijs over je blote lichaam gedrapeerd. De meisjes van de derde klas vonden het wat leuk om de veiligheidsspelden op onze onderbroeken te bevestigen. Wij hadden elk idee dat het allemaal tenslotte een serieuze wedstrijd was van ons afgezet. Wij sprongen, een beetje blind zonder bril, ik - de anderen droegen geen bril - als verliefde bokken door het gebouw dat heerlijk veel gangen bezat. Overal kleedkamers met elkaar op- dan wel afschminkende scholieren. Ik geloof niet dat er nog andere examinandi meededen. Geen normale rector vindt dat goed. Ja meneer, maar daar was ik niet meer aan toegekomen doordat ik de school moest vertegenwoordigen in het dat en dat-toernooi. Wij wel. Wij hebben het al eerder gespeeld, een kwestie van even ophalen, rector. Ha ha. Onze rollen kenden wij geen van drieën. Denk er om, zonder blikken of blozen doorpraten, geeft niet wat er komt. Oh, wij wel. Zometeen zou ik weer mijn sprong maken over het gammele trappetje, maar afwachtend waar ik terecht zou komen, zonder bril, met het: O vrouwen, wit van ouderdom. En daar kwam het weer, het bodeverhaal. En aldoor maar dat gebrul van de souffleur die niet fatsoenlijk vanuit een hokje aan je voeten je in de war maakt, maar vanuit de coulisse. Als je zegt: En met geweld schoot hij de pijl trillend midden in zijn ribben komt er van links: En trillend schoot de geweldige pijl midden tussen zijn ribben (want dat staat er, maar net of dat beter is) - Ja, want anders raak je de draad kwijt. Nou en. Hij had net zo goed eerst zijn vrouw en dan zijn kinderen kunnen vermoorden in plaats van andersom. Vermoorden is vermoorden. Er klonk een flauw applaus, ergens ver weg. Teken aan de wand dat wij zo óp moesten. De koormeisjes, de regisseur hadden wij gauw genoeg gevonden, de decors waren gauw genoeg verwisseld. Eerst koor op, dan de twee anderen, dan mijn sprong. God wat een belachelijke vertoning.

O vrouwen wit van ouderdom naar de jonge meisjes in witte lakens. Een rampspoed kwam over het dak van karton. En ongeveer vijf minuten, die onzin. Maar dan ook definitief doek.

J.H.

KORT MIDDELEEUWS SPROOKJE

"Goedendag", sprak hij en tikte mij met het gelijknamige voorwerp speels tegen de kuit.

"Dank U", antwoordde ik met een pijnlijk gezicht, "ik ben al voorzien".

"Dat verandert de zaken", zei hij, niet het minst uit het veld geslagen, "van welk jaar bent U dan?"

"Gewoon tegenwoordige tijd".

"Een slecht jaar", mompelde hij, peinzend op de goedendag leunend, "ik moet me vergist hebben".

"Nu U er de aandacht op vestigt moet ik U inderdaad bekennen meestal anders gegroet te worden" gaf ik toe.

"Kunt U me dan tenminste de weg niet wijzen?" vroeg hij, vervaarlijk met zijn malenkolder rammelend terwijl hij zich uitrekte, en de goedendag zolang tussen zijn knieën vasthield.

"De weg terug is altijd moeilijk" zei ik vastberaden.

"Dat krijg je, dat krijg je.."

"Maar als U het eens in de afgrond om de hoek probeert dan heeft U misschien nog kans".

De sufferd deed het ook nog, waaruit we alweer kunnen leren dat we altijd moeten oppassen hoe en wie we groeten.

m.p.r.

Gloria de profundis

Ik ben een
 prachtige
 glanzende vis
 mijn moeder
 weet dat
 dat zo is
 ik komponeer
 en maak
 gedichtjes
 en zie dat
 als mijn ei-
 gen plichtjes
 mijn vriendjes-
 vissen en
 vriendinnetjes
 en zelfs de
 liefste zee-
 meerminnetjes
 zeggen wel
 dat ik op
 moet houden
 om aan een
 safer toekomst
 te bouwen

in plaats van
 mijn schubben
 glanzend te wassen
 en altijd
 áchter planten
 te plassen
 maar ik weet dat
 ik God in de hoogte
 moet eren
 wat zou ik zijn
 schepping gaan
 korrigeren.

Het Bestuur maakt u er op attent dat
gedurende de maanden juli en augustus
met uitzondering van de vrijdagen
de sociëteit gesloten zal zijn.

Opgedragen aan marcel

ik, marcel

ik ben groot
heel groot
want ik ben marcel
ik doe van alles wat niet mag
en ik schrijf het op ook
daarom ben ik groot
daarom rijd ik in
EEN SPORTAUTO

als jullie
ook van alles deden wat niet mag
dan reden jullie ook in
EEN SPORTAUTO

maar niemand durft
van alles wat niet mag op te schrijven
laat staan het te doen
behalve ik
want ik ben marcel
want ik ben heel groot

straks koop ik
EEN MOTORBOOT
ik zal het vast opschrijven

marcel